

Onbelast bijverdienen, tot welke prijs?

Opinie vrijetijdswerk 31 10 2017 – verschenen in de Standaard (02/11/2017)

sector Samenlevingsopbouw, Netwerk tegen Armoede, Caritas Belgium en Welzijnszorg

De voorbije week verfijnde de federale regering het nieuwe statuut van vrijetijdswerk. Vanaf 1 januari 2018 kunnen werknemers, zelfstandigen en gepensioneerden tot 6000 euro per jaar onbelast bijverdienen met bepaalde activiteiten in het verenigingsleven, klussen bij particulieren en via de deeleconomie (Uber, Airbnb...). Samenlevingsopbouw, Netwerk tegen Armoede, Caritas en Welzijnszorg blijven bezorgd over de effecten ervan op de meest kwetsbare mensen in de samenleving.

De maatregel is een antwoord van de regering op een realiteit die zich vandaag stelt: er zijn activiteiten die niet meteen op de arbeidsmarkt horen –of met interimarbeid worden ingevuld, maar die tegelijk moeilijk te kwalificeren zijn als vrijwilligerswerk. Dat er een zogenaamde ‘grijze zone’ is, benoemde ook de Koning Boudewijnstichting al in de jaren negentig. Oplossingen zoeken voor problemen is altijd een goede zaak. Maar met de voorgestelde aanpak lijkt de remedie erger dan de kwaal.

Vooreerst stellen we ons de vraag of het onbelast bijklussen niet leidt tot de verdere uitholling van de sociale zekerheid en zo de solidariteit in het gedrang brengt. Bovendien maken we ons zorgen dat ook arbeidsrechtelijk weinig bescherming is voorzien voor dit werkstatuut. Toch willen we bekijken hoe vrijetijdswerk onder voorwaarden een middel kan zijn om kwetsbare groepen sterker te maken. Vanuit een analyse kijken we waar het beter moet.

Ongelijkheid vergroot

Het nieuwe statuut van vrijetijdswerker staat namelijk niet voor iedereen gelijk open. Werknemers die minimum 4/5e werken, zelfstandigen in hoofdberoep en gepensioneerden kunnen genieten van de fiscale en sociale vrijstelling tot 6000 euro per jaar. Deze maatregel richt zich voornamelijk op de sterke profielen. Voor kwetsbare groepen liggen strengere voorwaarden klaar. Daarmee creëert de regering opnieuw een Mattheüseffect: het vrijetijdswerk geeft vooral extra aan wie al heeft. Het blijft voorlopig stil over de effecten op de lange termijn. Zo is er geen duidelijkheid of de onbelaste bijverdienste impact heeft op de opbouw van bijvoorbeeld pensioenrechten. Je zult maar een werkloze zijn, die vol goede moed na goedkeuring van de RVA in de deeleconomie onbelast bijverdient: je inkomsten worden afgetrokken van je stempelgeld en bovendien verlies je mogelijk je pensioenrechten voor de bijgekluste taken. Jobs, jobs, jobs, maar welk activeringsbeleid voert deze regering?

Concurrentie voor wijkwerkers en vrijwilligers

De taken die zijn opgesomd, liggen dicht bij wat kortgeschoolden of ook wijkwerkers (nu nog PWA'ers) vaak op zich nemen. Wijkwerkers zijn werklozen of mensen met een leefloon die tegen een vergoeding taken verrichten bij particulieren, zoals het verzorgen van de tuin of de opvang van kinderen of bejaarden. Om op hen een beroep te doen, moet je een heuse papierberg verwerken. Als particulier kun je vanaf januari 2018 echter een vrijetijdswerker inschakelen voor gelijkaardige taken. Dat kan eenvoudig –mogelijks via een app. Onbelast en vlot toegankelijk vrijetijdswerk komt zo in rechtstreekse concurrentie met de taken van de wijkwerker of kortgeschoolde die stappen richting arbeidsmarkt wil zetten.

Tegelijk baart ook de verdringing van het vrijwilligerswerk ons zorgen. Vrijwilligers zetten zich belangeloos in om de buurt te versterken, om aan mantelzorg te doen, om minder mobiele mensen rond te brengen, of om gewoon een vriendendienst te doen. Deze vorm van solidariteit is een schakel in een versterkt sociaal weefsel. Door dezelfde taken te vergoeden via het vrijetijdswerk, worden klussen duurder. Interessant voor wie wil bijverdienen, maar een extra kost voor wie de zorgen of de warmte nodig heeft. De vrijwilliger zelf, die zich belangeloos wil blijven inzetten, lijkt wel de idioot van dienst.

Aan de slag

Er blijft nog veel werk op de plank om van deze maatregel een sociaal versterkend instrument te maken. Deze regering wil werk maken van een sterk activeringsbeleid, maar creëert een instrument dat in rechtstreekse concurrentie gaat met de kwetsbare groepen op onze arbeidsmarkt. Bovendien holt het vrijetijdswerk het doorgaans geprezen vrijwilligerswerk verder uit: taken die vrijwilligers met warmte, zorg en dienstbaarheid op zich nemen, worden mee op de markt gezet.

We vragen meerderheidspartijen aan de slag te gaan en het huiswerk van vorige week opnieuw te maken. Het vrijetijdswerk mag de ongelijkheidskloof niet verder uitdiepen. Het mag de kansen en rechten van kwetsbare groepen niet in het gedrang brengen. Laat het bovendien een blijk van erkenning en aansporing voor het vrijwilligerswerk zijn. Alleen zo kan het wegwerken van de 'grijze zone' ook echt een kans zijn voor iedereen.

Dirk Masquillier, sector Samenlevingsopbouw
Frederic Vanhauwaert, Netwerk tegen Armoede
Thijs Smeyers, Caritas Belgium
Koen Trappeniers, Welzijnszorg